1875. VII. évfolyam. 41. szám. Szombat, február 27.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. ¼ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: *Főpiacz, Vecsey-ház földszint* a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért:

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

— A „Debreczen"-re márczius hóra előfizetést nyitunk 1 frtjával.

Előfizethetni évnegyedre is 2 frt 50 krral.

Ajánljuk lapunkat a közönség támogatásába. Igyekezni fogunk lapunk beltartalmának folyvást emelése által olvasóink kivánalmait lehetőleg kielégitni. A régi munkaerők mellé közelebb ujak is csatlakoztak.

Hirdetési rovatunkba a lehető legjutányosabb áron veszünk fel hirdetményeket.

A honmentés nagy munkája.

Ha az ember azt a nagy robajjal keresztülhajtott pártkanyarulást, — mit a balközéppárt e hó elején, régen egyengetett utain végrehajtott, és azon harmadfél hét ótai vergődést figyelembe veszi, mely a két „nagy" pártnak — a mint a jegyesek magokat nevezni szeretik — egyesülése, illetőleg a régi balközép kimulása feletti tusákban hallható: mintegy önkéntelenül azt kérdezi magától, hogy miért e nagy zaj, miért ez egetverő lárma, honnan e magas röptü eljárást fitogtató szárnycsattogások? — Holott jól tudjuk, hogy az áldozat kevesebb zajjal is eltemetkezhetett volna tisztességesen; a mint egyszerü halottakhoz illő!...

Mi e hoszas vajudásnak, e vak lármának más okát nem is gondolhatjuk, mint azt, hogy a balközép mielőtt vég kép behunyná szemeit — fontossá akarja tenni magát; tüntetni kiván, hogy mily nagy tényezővé vált a haza megmentése óriási munkájában.

Hiszen szükség van a tüntetésre. Mert a szétzilált és megfélemlitett Deákpárt — ha azt látná, hogy egyszerüen csak oly eltévedt juhokkal van dolga, melyeknek üredelmes bünbevallásuk mellett, a világon semmi igényök nincs egyéb, mint a haza megmentése, még össze találná magát szedni, önérzetre vergődnék, s ugyancsak éreztetni találná hatalmát a megtért és nagy kegyesen befogadott atyafiakkal.

Igy azonban, a nagy füst miatt kápráznak szemei; s nem láthatván világosan, a zajtverőknek több becset tulajdonit, mint valósággal kellene.

Ezért van hetekig tartó tárgyalásokra szükség, melyek a balközép bevonulása ünnepélyének czifrázatai.

Pedig hiszen az áttérés oly egyszerü, oly világos, oly tényleges volt már február 3-kán, hogy az valóságnak tekintetett mindenki előtt, a kinek csak szemei vannak.

Mihelyt a balközép közjogi elveit feladta, és az által előre kisimitott járdákon csinosan bevonult a haza romlását előidéző tábor előszobáiba: egy testté, egy lélekké vált a két ellenfél, s az ölelkezésnek és csókolózásnak azonnal megnyilt jogosultsága.

Most azonban port kell hinteni a nép szemébe, a választók közé, hogy ezek lássák, mily fontosnak tartatik az átkanyarodás, hogy még a korona is bevatkozott a nagy munka végrehajtásába!...

Pedig hát mi az a nagy munka? Mi az az óriási eredmény, mit a balközéppárt elvi áttérése árán, a haza javára felmutatni képes leend?

Ime, a Wenckheim Béla báró vezetése alatt tartott pártfuzióji értekezleten azon megállapodás jött létre, hogy egy részben emelni kell az adót, más részben pedig megpróbálandó, hogy a deficzit a Ghyczy által javaslott egész adóemelés nélkül elenyésztethető-e; s ha nem: nagyobb mértékü adóemelés lesz foganatba veendő.

Ezen hirhedt találmány annyira nem uj, annyira nem tüz babért a berukkolt balközép hőseinek háláadóira, hogy azt Ghyczy is elfogadta, és pénzügyi programmjával megegyeztethetőnek tartja; tehát ama nagyszerü találmány épen nem elvi, hanem csak opportunitási alapon nyugszik; amit a Deákpárt egyrésze már a költségvetés tárgyalásakor elfogadott; és igy az nem a balközép vivmánya!...

Az tehát bizonyosnak vehető, hogy a balközéppárt — midőn a haza megmentése czége alatt a Deákpárttal egyesült, legfőbbnek tekintette azon czélt, hogy a kormányban részt vehessen.

De az is tisztán áll, hogy a kormányba nem visz uj politikai tudományt, sem uj pénzügyi tervet. Ugy a Deákpárt, a balközép nélkül is megteheti vala azt, amit most együtt akarnak foganatositani!...

Czél volt tehát: a bársonyszékek egy részének meghóditása, a minek pedig mikden jóravaló párt előtt csak eszköznek kell és szabad lenni...

Politikában a siker koronáz.

Vajon minő sikert vár a balközép, a kormányba belépésétől, midőn minden programm nélkül lép abba be; midőn a miniszterek többsége deákpárti levén: a kormánytanácsban is minden esetben leszavaztathatik?

Ha ezeket jól megfontoljuk: kétségtelen, hogy a balközép a deákpárti politika uszályhordozójává szegődött; és kormányba lépésének semmi sikere nem lehet...

Vajon a honmentési viszketegeknek mi gyakorlati eredmények lehet igy?

Vajon az eredménytelenség — ami valóságos fiaskóban fog tündökleni — megérdemlette-e a tisztességes és sikert biztositó ellenzéki küzdelmek feladását?

Valóban csodálja az ember, hogy oly férfiu, mint Tisza Kálmán, át nem lát a szitán, s nem birja belátni, hogy mily veszélyes utra lépett, a melyen majd roppant csalódás és politikai bukás lesznek félrelépésének kimaradhatlan következményei!..

A haza nem lesz megmentve.

A választók előtt hirdetett programm feladva.

A képviselő által adott szó szentsége megrontva..

Hit, bizalom megsemmisülve a választottak irányában.

Az ellenzéki küzdelmektől kimaradhatlan diadal reménye tönkretéve!

Mindez politikai erkölcstelenedésre és nem a haza megmentésére vezet!...

Mindezért a felelősség azokra hárul, kik az elvfeladási politikai játék előharczosai...

Erős lelkök legyen, hogy a felelősséget elviselhessék a nemzettel szemben!

Az uj kormány maholnap megalakul...

Folytattatni fog általa a semmittevés politikája.

A szárnypróbálgatások szemléletében lesz módunk elég.

A magas hivatalok egy része uj férfiakkal fog betöltetni...

Ki lesz elégitve sok ambitió.

A zsiros konczokon osztakodásnak egész uj változataival lesz dolgunk....

Csak a haza ügye marad a régi..

Nem lesz önálló hadseregünk.

A delegáczió rendelkezik ezután is pénzünk s vérünk felett.

Önálló nemzeti bankunk hiányozni fog; legfeljebb az osztrák bank fiókosztályát nyerhetjük ajándékul. Nem lesz önálló vámterületünk.

Ez a balközép uj politikájának vázlata.

Ám czáfoljon meg bennünket a jövő!

Oláh Károly.

— **Deák Ferencz** nagy befolyást gyakorol most is a válság ügyében, a királyi elhatározás soha se jő addig nyilvánosságra, mig az „öreg ur" nézete meg nem hallgattatik.

— **A kormányalakulásról** különböző hirek keringenek. Tegnapelőtt Wencheimnál értekezlet tartatott a Deák és Tisza pártjabeli vezéregyéniségek által. Itt a fedezet kérdése forgott fenn. A többség oda nyilatkozott, hogy a deákpártiak és a Tisza nézetei közt levő különbség nem képez akadályt a pártok egyesülésére nézve. A „Hon" szerint Wencheim nem tartja roszabbultnak a helyzetet, s kielégitő megoldást vár.

— **Nemzeti nyelvünknek** a vasutnál alkalmazása ellen ugyancsak dühöngenek az osztrák sógorok. Minden lap ez ellen jajgat. No de azt hiszszük, hogy kiabálásuk nem hallik a mennyországba.

A szegedi orsz. ipar- és terménykiállitási bizottmánytól.

Hazánk mostoha iparviszonyain és gazdászati rendszerünkön javitani, kereskedelmünket emelni, nyerstermények gyári és kézmüáruinknak piaczokat teremteni, szóval czikkeinknek tökéletesbé tétele által ezek versenyképességét fokozni volt a végczél, midőn a szegedi ipartársulat Bartal György földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter ur ő ns. méltóságának f. évi 438. eln. sz. engedélye alapján a hazai összes iparos- és gazdaközönség részvéte mellett Szegeden 1876-ik évi augusztus hóban megnyitandó orsz. ipar- és terménykiállitás rendezését határozatba hozta.

Szeged város földrajzi fekvése, a keleti tartományok közelgése, a mindenfelé elágazó közlekedési vonalok előnyei mind megannyi biztositék részünkre, hogy a kiállitás nemcsak erkölcsi hasznokat helyez kilátásba a kiállitókra nézve, hanem egyuttal anyagilag is hálásan fogja jutalmazni ugy az ipar és gyár készitményeit, mint a nyerstermelők kiállitmányait.

Hazánkban eddig rendezett vidéki kiállitások mind megannyi emeltyü volt hazánk fejlődő iparának emelésére, annyivalinkább számithatunk a hatásra, melyet az általunk rendezendő országos kiállitás kimaradhatlanul teremteni fog.

A kiállitás a szegedi főreáltanodai két emeletes palotában 1876-ik évi augusztus hó 20-án fog megnyittatni, s ugyanazon évi szeptember 8-án befejeztetni s a kiállitással rendkivüli országos vásár fog egyidejüleg megtartatni, mely a kiállitás egész tartamára kiterjedend.

A kiállitási palotában ugy ennek mellékhelyiségeiben a kiállitási tárgyak elhelyezésére a szabad terek fentartásával 10,000 négyszög méter terület fog rendelkezésre állni, s a kiállitás a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter Bartal György ur ő ns. méltósága fővédnöksége s ezenfölül sz. kir. Szeged város főpártfogása alá helyeztetett.

A kiállitási tárgyak térdijai a legmérsékeltebbekre irányoztattak elő, s ezek mellett a kiállitási tárgyak szállitásainál a szokásos ármérsékletek ugy a teherszállitmány, mint s személyjegyek kibocsátásánál elmaradni nem fognak.

A kiállitási ügy egy helyi nagyobb választmány vezérlete alá helyeztetett, mely feladatául ismerendi még ez év elején a hazai iparos és gazdaközönséget országos értekezletre egybehivni, ezen értekezlet nyomán mindazt foganatba venni, mi a kiállitás és a kiállitók jól felfogott érdekeinek betöltésére kivánatosnak mutatkozik.

Óhajtanók, ha az érdekelt közönség vidéki bizottságokat alkotna, s ezen bizottságok legfőbb feladataiknak ismernék a kiállitásban minél nagyobb részvétet és megjelenést biztositani. Dáni Ferencz, az orsz. kiállitási bizottmány elnöke. Bakay Nándor, a végr. biz. elnöke. Reizler János, biz. jegyző.

— ***A magyar fővárosból.*** **Liszt Ferenczet** e napokban kirabolták. **16 ezer frt hiányt** találtak a józsefvárosi betegsegélyző egylet pénztárában. **A szülészeti** tanfolyam marc. 1-én kezdődik. **A király** megkegyelmezett Domokos János h.-szohoszlói lakosnak, ki neje meggyilkolásáért halálra itéltetett; 20 évi sulyos börtönt kapott. **Ő felsége** tüz ütött ki tegnapelőtt Károlyi Ede muzeum-utczai házában, de korán elfojtá. **A wagneri** hangversenyre egy páholy ára a szegény idökhöz mérve 50 frt. **Berzenczey** László a lipótmezei tébolydába szállitatott. **A Kisfaludi társaságban** P Szatmári „Uj világ" cz. regényéből mutatványt olvasott fel.

Vidék.

— A „Debreczen" levelezése. —

Nyiregyháza, febr. 26.

Városunk bőjti egyhanguságát maholnap nevezetes esemény fogja felvillanyozni, ugyanis Dr. Dobránszky Péter mü és tud. egyetemi tanár, — mint jólértesült kutforrásból meritve mondhatom, jövő hó elején felolvasást szándékozik városunkban tartani. Felolvasása tárgyát ugyanaz képezendi, mely a fővárosban is meleg érdeklődést keltett. Czime, mint tudjuk: „A magyar ég." Előre is szép sikert jósolunk ezen felolvasásnak. Mint halljuk, innen Debreczenbe, majd Nagy-Váradra fog menni felolvasást tartani.

A bogdányi választókerület f. hó 22-kén választá meg egyhangulag képviselőjéül Zoltán Jánost. A nagy hideg s valóságos hóvihar daczára, kevesen maradtak otthon a választók közül; — ime, korteskedés nélkül is van érdekeltség a közügyek iránt. Zoltán János emelkedett beszédet tartott választóihoz felharsogó éljenek között. Ünnepélyes igéretet tett, hogy szivének teljes melegével, lelkének minden erejével szolgálandja a haza szent ügyét. Talán szükségtelen is jeleznünk, hogy Zoltán János függetlenségi párti. Folyó hó 27-én bankett fog rendeztetni e választási alkalomból Nyiregyházán a nagy vendéglő termében.

Az ügyvédi kamara debreczeni gyülésének eredménye megnyugtatólag hatott a nyiregyházai ügyvédek legnagyobb részére, s élénken emlegetik Debreczen emlékezetre méltó vendégszeretetét.

Időjárásunk folyvást télies a szó valódi értelmében.

r. l.

Selmeczbánya, febr. 25.

T. szerkesztő ur! Becses lapjának 38-dik számában a „vidéki hirek" közt emlittetik, miszerint „Selmeczen egy evang. lelkészt és pénzintézeti igazgatót elfogtak a vizsgáló biró határozata folytán"; evvel kapcsolatban felszólit, hogy ez ügyről bővebben tudósitsam. E felszólitásnak készséggel engedve, a következőket van szerencsém tudomására hozni: vagy négy napja lehet, hogy Korponáról (3 mf. ide) hoztak be egy Hulluk Mih. nevü ev. lelkészt, 55 éves, ki az ottani hordódonga-gyár elnöke volt. Panszláv pártolói azt mondják, hogy a vád alapját csak okmányhamisitás képezné, a mennyiben Hulluk, — kinek 20—25,000 frt vagyona van, — valami cseh atyafitól vette meg ezt a gyárt számos részvényes nevében 8000 frt vételárért, ugy hogy ő legyen annak igazgatója; most előáll az eladó, s azt mondja, hogy az adásvevési szerződés hamis, mert ő 15,000 frtért adta át a gyárt. Igy került az illető bünfenyitő vizsgálat alá. Szabadlábra helyeztetéséért 25,000 frt biztositékot ajánlott föl, — mint mondják, — de a kir. törvényszék jónak látta azt el nem fogadni. Védője Kabina ügyvéd, kiről már egyszer mint panszláv mükedvelőnek tragikus szerepléséről szóltam; ugyanaz, ki mint a „Debr." 1874. évi 219. számában olvasható, a panszláv gimnáziumok mikénti fentartása feletti tanácskozásra összejött tót atyafiak gyülekezetében azt mondá: „Magyarország közoktatásügyi miniszterével e tárgyban (a zniói gimn. ügyében) szóba állani a nemes gyülekezet méltóságán alól áll." A panszlávok — az illető is az — roppant megütközésöknek adnak kifejezést a fölött, hogy az illető be van zárva; igaz, hogy le van tartóztatva, de a kir. ügyész konyhájából kap ételt. Nem lehet tehát a humanitás nevében oly nagyon feljajdulni.

Többet nem tudhattam meg, miután az illetőt állása nem engedi részletesebben szólni erről. Nekem ugy látszik, hogy az egész ügy nem ily szinezettel bir; kell itt valami nagyobbszerü törvénytelenségnek vagy bünnek léteznie, miután a kir. törvényszék oly nagy szigorral lép föl.

Mire e sorok nyilvánosságot látnak, megtörtént Selmecz- és Bélabánya főispánának, ifj. Majthényi László bárónak bevonulása, beigtatása is, f. hó 27-én lesz. Nagyszerü programm szerint történik meg az elfogadás, tesziletek és küldöttségek bemutatása sat. Lesz mozsarak durrogása, török muzsika, fáklyás menet, éneklés et alia huius generis. Komikus a lithographirozott programm egyik pontja, melyszerint a főispán „éljenzés" közt fog ide meg ide kisértetni. Nem nagyszerü leikesedés?! Előre tudják és parancsolják, hol és mikor legyen éljen! — Kinek ne jutna itt eszébe a rátóti kupaktanács azon bölcs előrelátó határozata: „Hogy a tüz nagy kárt ne tegyék, az vizipuskákat már két órával a tüz kitése előtt kell megtölteni vizzel."

r. l.

— ***Vidéki hirek.*** **A temesvári** első takarékpénztár a magyar népiskola 20 szegényének 100 ftot adott. **Pápán** a bukovinai magyarok javára 53 ft 63 kr gyült. **A fejérmegyei** régészeti s történelmi-egylet holnap alakul meg. **Öngyilkossági** hirek ujabban, Varannóról, Kassáról és Lőcséről érkeztek. **Nagyváradon** az irgalmasokhoz egy farkaskölyök tévedt, s a halottas kamrában agyonszurták. **A v.-hunyadi** erdész gyilkosait (két 24 éves ifju), elfogták. **Sopronban** a szinházi bizottság a magyar szinészet fentartása ellen nyilatkozott. — Tanulhatunk!

A „DEBRECZEN" tárczája.

Ötven év után.

— Egy sokat szenvedett nő irataiból. —

Forditotta: ***Grünvald József.***

(Folytatás.)

A forradalom végre a legborzasztóbbat szülte: a vérrel szennyezett gyilkosok nem rettegtek a fölkent királyt vérpadon fejezni le. Ez iszonyatos szégyentett annyira fokozta haragomat, hogy bár életem veszélyeztetésével s vagyonom elvesztésével is elhatároztam innen menekülni. Azon kapcsot, mely férjemmel egyesitett, teljesen elszakadottnak tekintettem az által, hogy ő a király-gyilkosokkal tartott, s a király halálára szavazott. Gyermekemnek e pillanattól kezdve nem volt szabad atyját viszontlátni, kit mint gyilkost megutált volna ugy is.

Tekintélyes összegü pénzt szereztem, hogy a külföldön mindaddig rangomhoz illőleg élhessek, mig Franczországba visszatérnem lehet. Reméltem, hogy ez nemsokára teljesül, mert hisz az európai hatalmak elhatározák, hogy a király-gyilkosságért bosszut állandnak. Ama pénzösszeget, valamint legértékesebb ékszereimet Mátyás által egy megbizható emberhez Németországba el is küldtem és utazásunkra minden más előkészületet csaknem bevégeztünk, midőn azon hir rémitett meg, hogy egy Schneider Culogius nevü strassburgi lelkész, a forradalom egy őrült fanatikusa, — a guillotinnal barangol Elszászban, a papok közt iszonyu öldöklést visz végbe s rajongó parasztok és örömnök társaságában szégyenletes orgiákat ünnepel. És e szörny, szólt a hir tovább, már vidékünkhöz közelg, sőt biztosan állitják, hogy férjem Párisból megérkezett és e vér után áhitozó őrülthöz csatlakozott.

Ily borzasztó körülmények között egy pillanatig sem volt szabad tovább haboznunk elhatározásunk kivitelét foganositani, a mennyiben ez még lehetséges volt.

El is határoztam magam rögtön, málháimat elkésziteni és a kocsisnak utasitást adni, hogy a legközelebbi reggelen kocsim befogva készen legyen. Hogy hová utazunk azt a kocsis csak később fogja megtudni, nehogy valaki tervünket előre elárulhassa. Mátyás ugyan ajánlkozott a kocsis tisztét is elvállalni, mivel nem volt teljes bizalma hozzá, de a hü ember ezen ajánlatát nem fogadám el, mivel a gyanut épen azáltal fognám felkölteni, ha gyermekemmel s annak dajkájával utra kelek s lovaimat nem rendes kocsisommal hajtatom.

Bármennyire örvendettem is a vérrel áztatott Frankhont elhagyni, mindazáltal titokban könyezve vettem bucsut az atyai háztól, a melyben házasságom első két évét boldogan éltem át. Ki mondhatta volna meg, hogy mikor fogom azt viszontlátni?...

Végre bánat és öröm között léptünk a kocsiba, melyben azon értéktárgyak is elvoltak helyezve, melyeket még magammal vinni kivántam; valamint jelentékeny összeg pénz is volt nálam. Mátyás, kire, előre gondoskodva szinte pénzt biztam, s ki később fiával együtt a kocsi hátrészén levő ülést volt elfoglalandó, már nehány órával elutazásunk előtt egész csöndben előre ment, hogy majd utunkban bizonyos kijelölt helyen fölvegyük. Ezáltal azt akartam elérni, hogy cselédeim megne tudják, miszerint Mátyás, sőt még kis fia is kisérni fogna bennünket. Estig elérni reméltük a Rajnának azon pontját, hol Mátyás már előre egy sajkát bérelt, mely bennünket a folyamon csendben átviendő volt. Utazásunk a kocsiba eleinte minden baj nélkül ment, vagyis nem akadtunk semmi akadályra, mely feltartóztatott volna, egyszersmind Mátyást is elértük s fiával együtt kocsinkba vettük. Természetesen a mindenre ügyelő hü szolga bizonyos aggodalommal közlé velem, hogy kocsinknak hátuljáról, midőn az megállott, egy férfiu ugrott le, és a legközelebbi faluba vezető uton sietve eltünt. A nagy sietségben nem volt ugyan ideje őt figyelemesebben megnézni, esküdni merne azonban, hogy az cselédeim egyike volt. Mátyás helyes gyanujának esetére, hogy elleneink tervét meghiusitsuk, parancsot adtam a kocsisnak, oly gyorsan, mint lehet tovább menni. Az utak azonban oly rosszak, helyenként oly nyomnélküliek valának, hogy csak igen lassan haladhattunk tovább.

A közeli korcsmában, melyet nemsokára elértünk, igen vigan lehettek, zaj és lárma hallatszott abból. Mindenesetre vad forradalmárok voltak ott egybegyülve, ugy hogy félnem, miszerint nem egy könnyen haladhatunk ott el. Az ajtón és az ablakoknál csakugyan gyanus alakok voltak láthatók, mégis szerencsésen tovább mehettünk; érintetlenül jutottunk keresztül az egész falun s érkeztünk ennek háta megett egy mély utra. A kocsis e helyen feltünőleg gyakran s erősen pattogtatta ostorát, mit én, megvallom, könnyen előidézett aggodalmamban eleinte jelnek tartottam, mit ő ezáltal oly embereknek ád, kikkel elébb talán összebeszélt, de e gondolatot nemsokára elüztem agyamból, miután semmi gyanus körülmény nem mutatkozott, s a gyakori csattogtatásokkal egy netalán velünk szemközt jövő kocsist figyelmeztethetett közeledésünkre.

Kocsink hosszu időn át lassan haladt előre, a nélkül, hogy egy másikkal találkoztunk volna, mig a mély ut mindinkább lapályosodni kezdett. Innen lassan vonultunk egy kis erdőcskébe s alig haladtunk husz lépést, midőn egyszerre nyers hangok ütek meg füleinket. A lovakat csakhamar fegyveres egyének vették körül, a kocsi mindkét oldalán szintén fegyvercsövek tüntek föl, mialatt bennünket durva hangon kiszállani kényszeritettek.

A nap már hanyatlani s az erdő mindinkább sötétedni kezdett. — Alvó gyermekem sirva ébredt föl. Mátyás, ki fiával rögtön leszállott, már ott állt az uton, aggódva várva, mi fog történni. Ellentállásról szó sem lehetett, sőt ha tehettük volna is, mindenesetre a legnagyobb esztelenség lett volna. — Kiszáltam tehát, a mint parancsolva volt, s utánam a dajka kis gyermekemmel; utóbbit azonnal karjaimba emeltem, hogy magam védhessem, ha netalán veszély fenyegetné.

Midőn mindnyájan az uton állva, aggódva vártuk a történendőket, a fegyveresek közül kettő kocsinkba lépett s azt tüzetesen átkutatták. Egy harmadik a kocsis mellé ült, kit nem kényszeritettek a leszállásra és egy negyedik a kocsi hátsó részébe helyezte el magát. „Fordulj!" — kiáltának mind a négyen a kocsisnak. A kocsis ezután a lovakat gyors ügetésre kényszeritě, s visszahajtott a mély utra, melyből csak az imént kijöttünk. Mi azonban segely nélkül állottunk az elsötétülő szabad ég alatt, s nem tudtuk, hogy forradalmárok-e azok, kik bennünket feltartóztattak, avagy rablók, kik gyanitották vagy tudták, hogy meglehetős pénzösszeg van kocsimban elhelyezve, s azt hatalmukba keriteni igyekeztek. Miután azonban semmi bántalommal nem illettek, így az utóbbi föltevés látszott helyesnek.

(Folyt. köv.)

Nyilvános lopási intézet Debreczenben.

— A „Debreczen" szerkesztőjének, 1875. febr 27. —

Ugy-e nyájas olvasóm, már magában ezen czimfelirás is elolvastatja veled ezen néhány sort, hogy miféle képtelen intézet az, a kiváncsiság és tudvágy parancsolólag hat a kedélyedre, pedig ez ugy van, a mint a czim mondja.

Hiszen lesznek igen sokan, a kik azt mondják erre, hogy ez hallatlan valami, a mit a társadalomnak s törvénynek szigoruan büntetni kellene, az nyilvánosan üzetik, elvezetem a nyájas olvasót azon helyre, — ha ugyan nem restel elmenni ebben a nagy hidegben, de legalább képzeletben megteheti, hol ez a czég fel van állitva imitt amott több előnyös helyen, és ennek a czimtáblája nem a vad indust, nem szerecsent, medvét, vagy vaddisznót ábrázolja, hanem vad magyar képében természetes alakjában szerteszét az utszéleken kinálgatja áruit, a hangyaszorgalmu debreczeni nép némely hüségtelen sáfárainak, pálinkát, ostort, pipát, dohányt, dohányzacskót, gyufát, s isten tudja mit, s ez pénzért nem adja, mert ebben a hideg időben bajos is volna váltani, hanem pénzértékü fát, a gazda és tulajdonos világos kárára követel érte, s a vásárlás könnyen megesik, egy forintot érő áruból könnyen lehet egy öl fát szerezni.

A városi elöljáróság con amore elnézi mindezt, pedig van nekünk oly becsületes polgármesterünk, hogy elmondhatjuk reá, mikép az epéje se keserü, csak több erélyt s kitartást!

Egyjótakaró.

Külföld.

(d.) A **franczia** kabinet megalakitásával Buffet bizatott meg. A Wallonféle javaslat nagy többséggel elfogadtatott.

Alfonz **spanyol** királyt már négy hatalom ismerte el, ezek közt van a bécsi „nagy hatalom" is.

A **porosz** lapok a pápa legujabb köriratát, mit a porosz kath. püspökökhöz intézett, lázitónak mondják, s nyiltan állitják, hogy a pápa forradalmat akar előidézni. Kapkod „szegény" minden szalmaszálhoz.

(—) **Ausztria.** Az Ofenheimperben az itélet kihirdetését ma várták. — Banhaus osztrák miniszter, ki az Ofenheimperben érdekelve van, szabadságoltatott.

Szinházi szemle.

— d — f. Csütörtökön, február 25-én adatott: **A vasálarczos.** Szinjáték 5 felvonásban, irták Darnould és Tournier.

Szinházunk vendége Egressi Ákos ur játszá a czimszerepet. Tagadhatlan, hogy a mai előadás a legsikerültebbek egyike volt. „A vasálarczos" régi, de hatásos darab levén, nem hiányzott egyéb, mint hogy az előadás is hatásteljes legyen. E két kellék együtt véve, oly élvezetes estét nyujtott, minőben már rég nem részesültünk.

E lapok hasábjain, Egressi Ákos ur játéka felől már több izben elösmerőleg nyilatkoztunk, ma azonban müvészetének fénypontján mutatta be magát előttünk. — A szenvedélyeknek és szenvedéseknek, a mély fájdalomnak s a harcznak, mely egy nemesebb szerepre hivatott férfiu keblében dul — hü és müvészi visszatükrözése, bizonyára oly tulajdonságok, mikkel nem minden szinész rendelkezik.

Csak a harmadik felvonásnak azon jelenetében, midőn a marquisnő hölgye a királyhoz való hasonlósága folytán XIII-ik Lajosnak elösmeri, esett ki kevés időre szerepéből, mert a közte s a hölgy közt kifejlődött párbeszédnek kellő komoly hatást nem volt képes kölcsönözni, sőt ellenkezőleg szavainak olyanforma hangsulyt adott, mely az e helyen épen szükséges tragikumot, komikummal cserélte fel, ugy hogy a közönséget csakugyan nevetésre inditotta.

A mi játékának többi részét illeti — különösen az utosó felvonásban — mint fennebb mondók, felette sikerült volt; — sietett is a közönség minden felvonás végével tetszését zajos tapsban nyilvánitani.

Kiemelendő még Takács (D'aubigne) Törökné (Ostanges Mari), Zöldy (Saint Márs), kik játékukkal az előadás sikerültét csak emelték.

Közönség közép számmal.

(L.) Péntek, febr. 26. **Portici néma**, nagy opera 5 felvonásban, zenéjét szerzé Auber.

Az előadásról sok jót és dicséretest mondhatunk, Mándokiné (Elvira) szépen és szokott melegséggel énekelt, s hangja az öszszes karon áthatólag uralkodott. Dalnoki (Alfonsó) kis szerepét szabatosan énekelte. Az oroszlánrész ez estén Bogyónak jutott az énekrészből Mazanielló szerepében. Átalában jól megfelelt feladatának; többször pedig oly szépen, érzéssel és tisztán énekelt egy egy thémát, hogy azon helyeken valóban meghatotta a hallgató lelkét. Néma huga felett énekelt hires dalát is megletős sikerrel adta elő, bár egészen ki nem elégitett. Nem győzzük eléggé figyelmébe ajánlani e fénypontot. Hatalmas, erős hangját, melynek ez estén teljesen birtokában volt, sok hires szinpadi megirigyelhette volna. Csak tanulmányt hozzá, s azzal a hanggal diadalról diadalra szállhat. Haladásának ez estén biztos jelét mutatta fel. Tóthfalusi (Retró,) Philippovich (Boreklo) megállták helyüket. Az összes karok igen szépen sikerültek s különösen az első felvonás végső, továbbá a halászok imakara.

Bagyola Emma (Fenella) némajátékát is dicsérhetjük, kifejező, értelmes és ügyes volt. Az előadott tánczok nem sikerültek. Közönség meglehetős számmal.

UJDONSÁGOK.

* **Közgyülést** tart holnap délelőtt a polgári kör. Az uj tisztikar ekkor választatik meg, a választmányra is ekkor adandók be a szavazati ivek.

* **A kereskedelmi középtanoda** félévi vizsgái tegnap végeztettek be, mégpedig igen szép sikerrel. A tanárok buzgalmukról, a növendékek szorgalmukról tettek fényes tanubizonyságot.

* **A polgári körben** holnap délután 6 órakor tartja Nagy Pál főiskolai tanár ez idényben utosó előadását a természettan köréből.

* **Szinpadunkon** holnap ismét „A falu rosza" adatik — bérletfolymaban. Nem kétkedünk, hogy lesz közönsége.

* **Felolvasásokat** szándékozik rendezni Géressy Kálmán főiskolai tanár oroszországi utazásáról — belépti-dij mellett. A jövedelem a bukovinai magyarok javára forditatnék.

* **Az első ipartársulati bank** mult évi zárszámadása beküldetett hozzánk, s ez a közönségnek is széthordatott. Az egész számadást közöltük.

* **A debreczeni** takarékpénztár szétküldi mult évi zárlatát. Pénztármaradvány 1874. decz. 31-én 50,171 frt 63 kr. Osztalék a mult évről 19,110 frt.

* **A főiskolai könyvtár** nagy hiánya, hogy a legbecsesebb régiségek egyes fiókokban hevernek eldugva; ujabban — igen helyesen — azon tervvel foglalkoznak, hogy ezen tárgyakat üveges szekrénybe tegyék.

* **Debreczenben** a közelebbi dohánybeváltás alkalmával 27,000 mázsa dohány váltatott be az állam részére.

* **Balázs Kálmán** a jövő hóban Nyiregyházára utazik, s ott pár zeneestélyt rendez — meghivás folytán.

* **„Othello"** tragédia, mely Egressi Ákos fellépéseül közelebb előadásra tüzetett ki, azon okból, mert az szinházunknál a régi, a vendég müvész által pedig az uj forditás szerint van betanulva, elő nem adathatik.

* **Betörési kisérlet** A mult éjjel vargabárányutczán levő 2452. sz. háznál a hátulsó utcza-ajtót ismeretlen tettesek vasruddal kifeszitvén, az udvarra behatoltak, s ott a vastag hóréteg által lépéseik semmi zajt sem okozván, az udvar elején, a laképület melletti kamara vastáblával boritott ablakán igyekeztek bejárást késziteni, azonban csak a külső és emlitett táblát feszithették ki sarkából, már a sürü vasrácscsal nem boldogultak, ugy hogy megelégedve az udvaron talált nehány nem nagy értékü tárgy elvitelével, egyéb kárt nem okoztak. Alig nehány hóval ezelőtt a nevezett ház szomszédságában eső udvarban történt ily kisérlet.

* **Hogy a hóból** valahogy ki ne fogyjunk, a természet tegnap és az éjjel gondoskodott ismét uj szállitásról, nehány hüvelyk vastagságu hóréteggel boritván el a földet.

Délutáni posta.

— Három miniszter már bizonyos: Wencheim elnök, ki csak a választások végéig foglalta el ez állást, s kinek számára a király melletti ügyérség betöltetlenül fentartatik; — Tisza K. belügyér, Széll K. pénzügyér. Kombináczióban vannak: kereskedelemre Simonyi Lajos báró, közoktatásra Trefort, honvédelemre Szende, a horvát ügyér marad. Sennyeivel a közl. ügyérségre alkudoznak. Pécsi T. a Tisza államtitkára lesz. — Igazságügyérnek Horváth Lajost emlegetik. Sennyei „megnyerésében" sokan nem biznak. Szapári fiumei kormányzó lemondott, példáját több főispán követi.

A Debreczen magántávirata.

Budapest, febr. 27. A miniszterium holnap véglegesen megalakul. Eddig az igazságügyi és vallásügyi tárcza nincs betöltve. Az elsőnél Horváth Lajos és Péchy Tamás közt lesz a választás. Sennyey nem lép be. Trefort megmaradása bizonytalan.

Felelős szerkesztő:

SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

A magyar kölcsönös biztositó banktól.

Tudomásunkra jutván a „Debreczen" folyó évi folyama 38. és megelőző számaiban Margitay Lajos ur intézetünk volt debreczeni vezérügynöke, s Tisza Imre p.-ladányi lakos között fölmerült nyilttéri vita; részünkről minthogy Tisza Imre a „Debreczen" 38. számában egy hozzá intézett levelünket is közé teszi, — az igazság érdekében — kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy Tisza Imre hozzáintézett levelünk értelmét részint elferditeni akarja, részint nem várva be az időt, mig a dolog állását mi tisztába hozhattuk volna, oly vádakkal lépett fel Margitay ur ellen, melyek a dolog valódi állása kiderülvén, merő valótlanságoknak bizonyultak.

Margitay Lajos volt debreczeni vezérügynök ur — ugyanis Tisza Imre jégbiztositását, s az általa kész pénz helyett adott 665 frt 80 kr. értékü dijváltót az igazgatóságnak 1874-ik évi julius hó 19-én bejelenté, továbbá: ugyan Tisza Imre jégkáráról a kárjelentést 1874. aug. hó 25-én beküldvén, az igazgatóságtól nyert felhatalmazás folytán megbecsültette, — erről ugyanazon év szeptember 2-án ismét az összes iratok beterjesztése mellett szintén jelentést tett, egyszersmind azt is kérelmezvén, hogy Tisza Imre jégkár követelését, hogy azt kifizethesse, az igazgatóság nála utalványozza, mit azonban az igazgatóság, miután akkor már a pótdijak kivetésével volt elfoglalva, nem tehetett.

A mi a 665 ft 80 kr értékü dij váltót illeti, az Tömösváry István volt vezérigazgató által behajtás végett küldetett a vezérügynökséghez. Végül pedig, miután vezérügynök ur állásáról lemondását bejelentvén, a végelszámolás megejtésére, s a Debreczenben levő intézeti tárgyak átvételére megbizott kiküldését sürgeté, az igazgatóság megbizottakat küldött hozzá, kik végszámadását minden tekintetben rendben találták. Ez alkalommal a Tisza Imreféle 665 ft 80 kr értékü váltó egyéb értékpapirokkal egyetemben, mint olyanok maradtak Margitay Lajos ur birtokában, melyek az ő — intézetünk elleni számadásokkal igazolt követeléseit voltak fedezendők.

Intézetünk igazgatóságának az utóbbi időben történt gyakori változása következtében ezen tényálladékot csak Tisza Imre f. é. február 5-ről hozzánk intézett levele után lettünk képesek összeállitani, s valódi megbotránkozással láttuk, hogy Tisza Imre a helyett, hogy mint az általa közlött levelünkben kértük, az ügy miben létének kiderités tőlünk várta volna, levelünkre támaszkodva, oly vádakat emelt Margitay Lajos ur ellen, melyeket mi a való tények elősorolásával ezennel rágalmaknak vagyunk kénytelenek nyilvánitani. *)

Budapest, febr. 25.

Pilisy Lajos, alelnök. — Ivánvos, h. v. igazgató.

*) E czikkért nem válal felelőséget a szerkesztő.

H I R D E T É S E K.

A debreczeni

„első ipartársulati bank"

t. cz. részvényesei a folyó évi márcz. hó 29-én délelőtt 9 órakor a városház nagy tanácstermében tartandó

második rendes közgyülésre

azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy mindazok, kik abban résztvenni szándékoznak, részvényeiket. az alapszabályok 83. §-a értelmében 3 nappal a közgyülés előtt a bank pénztárába, az azokról nyerendő téritvény mellett, mely egyszersmind belépti jegyül is szolgáland, letenni sziveskedjenek.

T A R G Y A K :

1) Az 1874. évi üzletről szóló igazgatósági jelentés.
2) Az 1874. évi zárszámadás, mérleg és a választmánynak arra vonatkozó javaslata.
3) A számvizsgáló bizottság választása.
4) A leköszönt alelnök választása.
5) Az alapszabályok némely tekintetbeni módositása.

Debreczen, 1874. febr. 21.

Az elnökség.

Olcsóbb

jobb és szebb, mint bárhol!

Női ruhakelmék

legkedvezőbben megszerezhetők

HAMBURGER ADOLF

hölgy-divatáru üzletében

BUDAPEST,

IV. koronaherczeg (uri) utca 8. sz.

Minták kivánatra bárhova ingyen küldetnek.

70 7—10

27 LICHTENSTERN B. és TÁRSA

első bécsi **27** kr. kézmü- és divatbazárjának ujonan nyitott fiókja

Budapesten, kerepesi ut 15. sz. alatt, a Rókus-kórházzal szemben,

ajánlja gazdagon felszerelt raktárát a **legujabb Girofle és Lucca szövetek**, a legujabb szinekben; továbbá **Barege**, **Gazé**, **Mozambique**, **Plaid** és **diagonal-szövetek**, — **Lustre**, **Rips** és **éjszaksarki szövetekből**; ugyszinte **flanell**, **zsinóros barket**, 4/4 és 9/8 **rumburgi** és **sziléziai vászon**, valódi és mosható **czérna-ágykanavász**, 4/4 rózsaszinü **nanking**, 2/3 **damaszt-** és **csinvattörülközők**; 5/4 és 6/4 **chiffon**; mosható és valódi **franczia** és **cosmanosi creton** és **percail**, **batiszt** és **jaconet**, **pique**, **brillantin**; **bársony-** és **selyemszalagok**; **hármasszövésü szőnyegek**, 6/4 **szalmazsák vászon** és több más czikk **27 krnyi** egységes áron.

Gazdag mintagyüjtemények kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. — Vidéki rendelmények az összeg előre való beküldése, vagy utánvét mellett pontosan és lelkiismeretesee eszközöltetnek.

47 8—10

906/875

Hirdetmény.

A **Szatmár és Nagy-Bánya** közt eddig éjjel közlekedő **málhapostajárat f. év martius l-jétől** nappali **személy szállitó küldöncz postajáratul** rendeztetik be mérsékeltebb utas dijjak mellett.

A nevezett járat menetrendje a következő.

Indul Szatmárról 10 órakor reggel megérkezik Nagy Bányára 5 óra 25 percz estve.

Indul Nagy-Bányáról 6 óra 50 percz reggel, megérkezik Szatmárra 2 óra 45 percz délután.

Utasdij.

Szatmárról.	S.-Ujlakra	1 frt. 50 kr.
„	Józsefházára	1 „ 50 „
„	Szinyér-Váraljára	2 „ 75 „
„	Misztótfalura	4 „ 50 „
„	Nagy-Bányára	4 „ 50 „
Nagy-Bányáról.	Misztótfaluba	1 frt. 75 kr.
„	Szinyér-Váraljára	1 „ 75 „
„	Józsefházára	3 „ —
„	Sárköz-Ujlakra	3 „ —
„	Szatmárra	4 „ 50 „

Nagy-Várad, 1875. febr. 15-én.

Magy. kir. postaigazgatóság.

86 1—10

990/1875.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék, — mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miszerint felperes **Dalmi Károly** mint a **Semsey Andor és Jenő**, hitbizományi javaik zárgondnoka részére, alperes özv. **Vojtovics Jánosné Deli Juliánnától** 1161 frt 33 kr és 1073 frt 59 kr tőkék, s járulékai erejéig lefoglalt ingatlanok; u. m. a b.-ujvárosi 823. sz. telekjegyzőkönyvben A. I. 842. h. r. sz alatt bejegyzett, s 1250 frtra becsült, 184. sor számu házas teleknek, végrehajtást szenvedő özvegy Vojtovics Jánosné Deli Juliánnát illető fele része, a megkisérlett első árverésen el nem kelvén, a kitüzött második határidőben u. m. folyó évi **márczius 12-kén d. e. 10 órakor** B. Ujváros község házánál, a debreczeni **kir. járásbiróság által** megtartandó árverésen, szükségesetére becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a becsérték, az árverelők által leendő bánatpénz 125 frt.

A vételár 3 egyenlő részletben és pedig: az első azonnal, a második 2 hónap, a harmadik 3 hónap alatt az árverés napjától fogva járó 6% kamataival a telekkönyvi hatóságnál befizetendő, — a bánatpénz az első részletbe tudatik.

A többi feltételek a kiküldöttnél és a telekhivatalnál megtekinthetők.

Kelt a debreczeni kir. törvényszéknek 1875-dik évi február 19-kén tartott telekkönyvi üléséből.

Boruzs József, kir. tszéki jegyző.

83 1—3

Tavaszbuzát

igen jó veteményezésre alkalmatos minőségüt, ajánlok kisebb és nagyobb mennyiségben, köblét a b.-ujvárosi határban fekvő „Nagytanyán" átvéve 10 forintért. Debreczenben Berger Henrik urnál átvéve 10 forint és 50 krajczárért.

Ledig Sámuel, h.-böszörményi lakos.

72 2—

Eladó ház és hegyi szőllő.

Váradutcza 2215. sz. szegletház eladó, vagy egészen kiadó, a vajdai hegyen 46 kapa szőlő minden nemü edényekkel eladó. Értekezhetni fentnevezett szám alatt.

Kiss Sándornál.

85. 1.—3.

Eladó széna.

A bánki erdőn 6 boglya gyepszéna eladó.

Értekezhetni piaczu. 1865. sz. alatt.

40 5—

A valódi VILHELM-féle vértisztitó thea,

(köszvény és rheuma ellen)

mint

TÉLI-KURA

egyedül biztos gyógymód a vértisztitásra,

A cs. k. udvar engedélyével, Bécs, decz. 7. 1858. — a leghiresebb „EUROPAI" orvosi tekintélyek által ajánlva és sikerrel biztositva. — Ő felsége által szabadalmazva hamisitás ellen 1871.

E thea tisztitja az organizmust; áthatja az egész testet, folytonos használat által eltávolitja a betegségek megfészkelt anyagát és biztos eredménynyel bir.

Teljes sikerrel használható köszvény, rheumatizmus, idült makacs bajokban, kiujult sebek, bőr- és bujakór ellen, kiütések, pattanásoknál.

Különös jótékony hatása van máj és vese-bajoknál, aranyeres bántalmak, sárgaság, idegbajban, tagelesésnél, ideg-izom-bajban, gyomorgörcs, dugulás, és nemzőrészek mindenféle bajaiban.

Idült bajokat, skrofulát, daganatokat gyorsan és alaposan eloszlat folytonos használat mellett, miután jótékony feloldó és vizelethajtó erővel bir.

Ezen hatást számos bizonyitvány, elismerő é dicsérő levél igazolja, melyeket kivánatra ingyen megküldünk.

Mutatványul álljon itt pár levél:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak. Neunkirchen.

Bottusani, (Moldva) márcz. 25. 1873.

Már kétszer hozattam az ön antiarthritikus, anticheumatikus vértisztitó theá-jából, s mivel ennek jó hatását barátaimon saját szemmel láttam, most magam részére fordulok önhöz azon kérelemmel küldjön nekem tüstént 10 csomagot, melynek árát 10 o. ftot szinte küldöm.

Tisztelettel Mdzykl Lajos, cs. kir. osztr.-magyar konzul.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchen.

Hollenstein, márcz. 31, 1873,

Fogadja legbensőbb köszönetemet a megrendelt vértisztitó thea gyors elküldéséért, melyet legnagyobb részben magam használtam fel, a többit barátaim és ismerőseimnek adtam.

Mindazok részéről, kik ezen theát használják, megbizattam, hogy önnek javulásuk hirét, s egyszersmind köszönetüket küldjem. Főképen saját magamon tapasztalom ennek jótékony hatását; köszvényes bántalmaim idáig minden gyógymóddal daczolt csaknem 28 éven át és most 8 csomag antiarchitikus thea használata után egészen eltünt.

Miután ezen thea használatát előnyösnek találom, tisztelettel felkérem uraságodat, hogy küldjön ismét 12 csomagot, az árát ide mellékelve küldöm.

Legmélyebb tisztelettel maradván Unterleutner János földbirtokos.

Wilhelm Ferencz gyógyszeresz urnak. Neunkirchen.

M.-Schönberg, máj. 5. 1873.

Ismételve felkérem önt, küldjön két tuczet csomagot az ön kitűnő antiarchritikus vértisztitó theájából utánvétel mellett.

Különös tisztelettel maradván Fröhlich I, nyug. ezredes.

Óvást teszünk mindennemü hamisitás és csalás ellen!

Az igazi Wilhelm-féle antiathritikus és antirhuumatikus thea csak az első nemzetközi Wilhelm-féle gyárból kapható Neunkirchenben Bécs mellett, — vagy az én hirdetéseimben jelzett helyeken.

Egy csomag 8 adagra osztva, orvosi rendelés után késziteve és használati utasitással ellátva egy forint, a csomagolás és bélyegért még 10 kr.

A t. közönség kényelme végett kapható ezen Wilhelm-féle antiarchritikus is antirheumatikus thea helyben.

Debreczenben: Berghoffer Istvánnál.

Földesen: Kránzel Ferencz gyógyszerésznél.

4 5—6

Debreczen, 1875. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában. — Laptulajdonos Oláh Károly.